

XUẤT HUYẾT TỬ CUNG BẤT THƯỜNG

LÝ DO

Buổi học nhóm này giúp sinh viên hiểu được mối liên quan giữa các sự kiện trọng yếu trong chu kỳ buồng trứng và các biểu hiện của các sự kiện này qua chu kỳ nội mạc tử cung, thông qua việc phân tích một trường hợp xuất huyết tử cung bất thường.

MỤC TIÊU

1. Trình bày được các sự kiện nội tiết diễn ra trong chu kỳ buồng trứng.
2. Trình bày được các biến đổi mô học của nội mạc tử cung trong chu kỳ buồng trứng.
3. Trình bày được mối liên quan giữa chu kỳ buồng trứng và chu kỳ nội mạc tử cung.
4. Trình bày được cơ chế của xuất huyết tử cung bất thường do rối loạn phóng noãn.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Sinh viên phải học những tài liệu hướng dẫn dưới đây trước khi vào buổi học nhóm

Tài liệu tiếng Việt

1. Module Y học sinh sản. Tài liệu trực tuyến. www.yds.edu.vn
2. Lê Văn Cường và cộng sự (2015). Giải phẫu học hệ thống. Nhà xuất bản Y học
3. Nguyễn Quang Quyền (2016). Bài giảng Giải phẫu học, tập 2. Tái bản lần thứ 5. Nhà xuất bản Y học.
4. Bộ môn Sinh lý học Đại học Y Dược TP. Hồ Chí Minh (2016). Sinh lý học Y khoa. Nhà xuất bản Y học.
5. Bộ môn Mô Phôi và Giải phẫu bệnh....
6. Âu Nhựt Luân, Lê Hồng Cẩm (2017). Bài giảng Phụ khoa. Nhà Xuất Bản Y học.

Tài liệu tiếng Anh

1. Beckmann (2014). Obstetrics and Gynecology. 7th Ed. Nhà xuất bản Wolters Kluwer Health.
2. Jerome F. Stauss III và Robert L. Barbieri (2018). Yen & Jaffe's reproductive endocrinology. 8th Ed. Nhà xuất bản Saunders Elsevier.
3. Guyton Arthur C. and Hall John E. (2006). Textbook of Medical Physiology. 11th Ed. Elsevier Inc.

Sinh viên hãy đọc tài liệu và tìm hiểu các thuật ngữ: chu kỳ buồng trứng, chu kỳ nội mạc tử cung, xuất huyết tử cung bất thường, xuất tử cung chức năng.

CA LÂM SÀNG

Cô Chi, 22 tuổi, đến khám xuất huyết tử cung bất thường.

Cô Chi là nhân viên bán hàng cho một cơ sở kinh doanh nhỏ, chưa có gia đình. Vài tháng gần đây, cô có một vài lần quan hệ tình dục với một bạn trai duy nhất.

Từ trước đến nay, chu kỳ kinh của cô Chi rất đều đặn, cứ 28 ngày là cô có kinh một lần. Các lần hành kinh kéo dài khoảng 3-4 ngày thì sạch hẳn, với lượng kinh khoảng tầm 3-4 băng vệ sinh mỗi ngày, máu đỏ sẫm. Không đau bụng kinh.

Hơn 2 tuần trước, cô Chi có quan hệ tình dục.

Lúc đó là khoảng ngày thứ mười ba kể từ khi cô thấy có kinh. Do không có ý định có thai nên cô Chi đã ra nhà thuốc, tìm mua và uống một viên thuốc tránh thai khẩn cấp, có tên là "Postinor 1". Qua

internet, cô Chi biết rằng “Postinor 1” là một dược chất thuộc nhóm có hoạt tính tương tự progesterone (progestogenic) rất mạnh.

Khoảng một tuần sau khi uống thuốc tránh thai khẩn cấp, cô Chi thấy có hiện tượng xuất huyết âm đạo bất thường.

Máu âm đạo không ra nhiều nhưng thỉnh thoảng cứ ra một vài giọt máu hồng thẫm băng.

Tình trạng ra máu âm đạo với cùng tính chất như vậy kéo dài khoảng mười ngày, cho đến tận hôm nay.

Quá lo lắng, nên cô Chi đi khám. Trước khi đến bệnh viện, cô cũng đã tự thử test thai, xác nhận rằng cô không đang có thai.

Khám lâm sàng thấy có một ít huyết hồng ra từ lỗ cổ tử cung. Không thấy bất thường ở âm đạo cũng như ở cổ tử cung.

Siêu âm ghi nhận tử cung có kích thước bình thường, cấu trúc cơ tử cung đồng nhất, với nội mạc tử cung có độ dày bình thường. Phản âm của nội mạc tử cung không điển hình của pha hoàng thể. Tại buồng trứng, ghi nhận có sự hiện diện của một cấu trúc có phản âm trống, đường kính 40 mm, vỏ mỏng phù hợp với các đặc điểm của một nang noãn không có phóng noãn.

...

Cô Chi được cho dùng progesterone trong mười ngày, rồi ngưng.

Vài ngày sau khi ngưng progesterone, cô Chi hành kinh bình thường trong 4 ngày, rồi hết hẳn. Siêu âm kiểm tra cũng không còn thấy hình ảnh bất thường trên buồng trứng, mà chỉ thấy hình ảnh của các nang noãn thứ cấp nhỏ.

CÂU HỎI THẢO LUẬN

1. Vì sao một dược chất có hoạt tính tương tự progesterone (progestogenic) mạnh lại có thể được dùng để tránh thai?
2. Hãy cho biết các hiện tượng lâm sàng và hình ảnh xảy ra tại nội mạc tử cung sau khi cô Chi dùng progestogenic nói lên điều gì?
3. Hãy giải thích lý do vì sao progesterone lại giúp cô Chi hết chảy máu. Vì sao sau khi ngưng thuốc thì hiện tượng hành kinh quay trở lại với các đặc điểm của hành kinh bình thường?
4. Hãy dự đoán khả năng sẽ xảy ra điều gì liên quan đến hiệu quả tránh thai và thay đổi tính chất kỳ kinh nếu như cô Chi dùng “Postinor 1” vào ngày thứ mười sáu của chu kỳ kinh 28 ngày?

thần cấp
Cần 1 Ngoại kinh → trục hạ đồi: tuyến yên → ↓ $\begin{cases} FSH \\ LH \end{cases}$

cơ chế nào là chủ đạo $\begin{cases} \text{Gonadotropin} \\ \text{chất nhầy cổ tử cung} \end{cases}$

progesteron ngoại sinh giống nội sinh
- Estrogen điều hòa ngược | dương tính trong thời điểm trước rụng trứng
âm tính trong thời điểm đầu pha nang trứng → ↓ FSH → trứng 1° chín được